

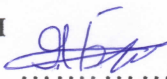
**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
Факультет транспорту і будівництва
Кафедра логістичного управління та безпеки руху на транспорті**

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до кваліфікаційної випускної роботи**

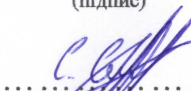
освітній ступінь - бакалавр
спеціальність - 275 – «Транспортні технології»
спеціалізація - 275.02 – «Транспортні технології
(на залізничному транспорті)»

**на тему: «Удосконалення митного оформлення вантажів з використанням
інформаційного забезпечення»**

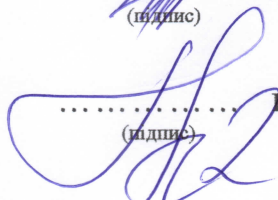
Виконав здобувач вищої освіти
групи ОПЗТ-19з

..... Борова Я.Д.
(підпис)

Керівник:

..... доц. Семенов С.О.
(підпис)

Завідувач кафедри:

..... проф. Чернецька-Білецька Н.Б.
(підпис)

ЗМІСТ

Вступ	6
1. ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА	
1.1 Аналіз здійснення процедур, які виконуються при митному контролі та митному оформленні	12
1.2 Особливості керування процесом митних процедур з точки зору його здійснення	19
1.3 Аналіз механізму здійснення митних процедур на Ч. митниці	29
1.4 Критерії процедури виконання митних операцій	39
2. ПРОЕКТНА ЧАСТИНА	
2.1 Удосконалення процесу здійснення митних процедур застосуванням інформаційного забезпечення	45
Висновки	54
Список використаних джерел	55

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						5
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

ВСТУП

На шляху до правової, соціальної, демократичної держави особливої актуальності набуває розвиток України як держави з ринковою економікою, що, в свою чергу, передбачає розвиток зовнішньоекономічних відносин.

Значення зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД) посилюється з моменту набуття незалежності Українською державою, яка прагне стати активним учасником міжнародних інтеграційних процесів. Економічні, політичні та соціальні зміни, що провадяться на сучасному етапі, створюють можливість подальшого економічного та соціального розвитку країни як органічної підсистеми світової економіки. Пріоритетами для країни мають стати забезпечення прав та свобод суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності під час переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України і, головним чином, спрощення митних процедур та приведення вітчизняного митного законодавства до європейських стандартів.

Розвиток зовнішньоекономічних відносин безпосередньо пов'язаний з переміщенням через митний кордон України товарів, предметів і транспортних засобів, що, в свою чергу, надає певних особливостей процесу митного контролю та митного оформлення. Саме тому, забезпечення стабільного економічного зростання країни залежить від розвитку зовнішньоекономічної діяльності, яка неможлива без ефективної реалізації та вдосконалення механізму здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Митне оформлення та митний контроль здійснюються особовим складом підрозділів регіональних митниць, митниць, і є його повсякденною роботою. Як і будь-яка діяльність, робота по виконанню митного контролю та митного оформлення потребує належної організації. Тобто всі операції, які здійснюються в процесі митного оформлення та контролю, повинні бути належним чином упорядковані та відображені в нормативних актах

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						6
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

(документах), технологічних схемах, порядках, що визначають правову основу та послідовність дій співробітників митниці.

Зважаючи на це, в будь-якій державі формується єдина система митного контролю, яка має відповідати тим завданням, що ставить перед собою країна. Світова практика свідчить про те, що основні засади щодо організації системи митного контролю визначаються вищими органами державного управління. Саме такий підхід знайшов своє відображення в практиці державотворення в Україні.

Проблеми організації та підвищення ефективності й результативності митного контролю розглядаються в працях В.А. Аргунова, В.П. Батіг, Є.М. Березного, Ю.П. Соловкова, П.В. Пашка, Л.М. Пісьмаченко та інших вчених і практиків митної системи. Проте вплив належної організації митного контролю в умовах інтеграції до світового економічного простору та сучасних методів контролю на основі аудиту в даних роботах розкрито недостатньо повно.

Конституційно-правове регулювання щодо здійснення митної справи в Україні фактично визначається двома статтями Конституції України.

Стаття 92 встановлює, що виключно законами України визначаються засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності, митної справи, а також порядок утворення і функціонування вільних та інших спеціальних зон, що мають економічний чи міграційний режим, відмінний від загального. Норми статті 116 зобов'язують Кабінет міністрів України організовувати та забезпечувати здійснення зовнішньоекономічної діяльності України і митної справи.

Кабінет Міністрів України організовує та забезпечує здійснення митної справи відповідно до митного Кодексу та інших законів України, а також міжнародних договорів, укладених в установленому законом порядку, координує діяльність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, інших органів виконавчої влади при вирішенні питань, що стосуються митної справи.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						7
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Безпосереднє керівництво митною справою покладається на спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи – Державну митну службу України. Саме вона спрямовує, координує та контролює діяльність митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій щодо виконання законодавства України з питань митної справи, у тому числі щодо організації митного контролю.

Основні правові принципи переміщення предметів через митний кордон України затверджені в розділах IV та VIII Митного кодексу України (далі – МКУ). Визначені у цих розділах положення розроблені з урахуванням основних конституційних прав і свобод громадянина — права користування та розпорядження своєю власністю, права вільного пересування, права на підприємницьку діяльність, свободу зовнішньоекономічної діяльності тощо.

Крім того Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності рівності прав і законних інтересів усіх суб'єктів господарювання" N877-V від 5.04.2007р. державний нагляд (контроль) здійснюється за принципами:

- пріоритетності безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, функціонування і розвитку суспільства, середовища проживання і життєдіяльності перед будь-якими іншими інтересами і цілями у сфері господарської діяльності;

- підконтрольності і підзвітності органу державного нагляду (контролю) відповідним органам державної влади;

- рівності прав і законних інтересів усіх суб'єктів господарювання;

- гарантування прав суб'єкту господарювання;

- об'єктивності та неупередженості здійснення державного нагляду (контролю);

- наявності підстав, визначених законом, для здійснення державного нагляду (контролю);

- відкритості, прозорості, плановості й системності державного нагляду (контролю);

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						8
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- неприпустимості дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю);
- невтручання органу державного нагляду (контролю) у статутну діяльність суб'єкта господарювання, якщо вона здійснюється в межах закону;
- відповідальності органу державного нагляду (контролю) та його посадових осіб за шкоду, заподіяну суб'єкту господарювання внаслідок порушення вимог законодавства та ін. [10, с. 14].

Відповідно до законодавства України всі особи на рівних засадах мають право на ввезення в Україну та вивезення з неї предметів, товарів і транспортних засобів. Обмежування або позбавлення такого права може застосовуватися тільки у випадках, передбачених МКУ та іншими законодавчими актами України.

Вже у першому Митному кодексі України 1991 р. прямо зазначалося, що «заборона чи обмеження не повинні створювати невинуватених перешкод для здійснення будь-яких видів діяльності, не пов'язаних безпосередньо з обставинами, що стали причиною встановлення цієї заборони чи обмеження».

До цих обставин законодавець відносить:

- інтереси державної безпеки;
- захист суспільного порядку, моралі населення;
- захист здоров'я людини, тварин, рослин;
- охорона навколишнього середовища та ін.

Ці основні положення активно використовуються митним законодавством багатьох держав, містяться у міжнародних договорах та знайшли своє відображення в Митному кодексі України 2002 року.

Митний кодекс України (далі – МК) визначає поняття "митний контроль" як сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						9
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

порядку (ч. 15 ст. 1) [1, 2]. Тобто митний контроль – це здійснення митними органами України спеціальних дій, спрямованих на дотримання юридичними і фізичними особами митного законодавства України, міжнародних угод України та правил, які регулюють порядок ввезення, вивезення чи транзиту вантажів, транспортних засобів, валюти.

Митному контролю властиві наступні принципи, що відрізняють його від деяких інших видів державної контрольної діяльності:

вибірковості (ст. 42 МК);

мінімізації митних процедур (ч. 2 ст. 40 МК);

безперервності (ч. 3 ст. 40 МК).

Принцип вибірковості означає, що при проведенні митного контролю митні органи вправі самостійно визначити форму та обсяг контролю, достатні для забезпечення дотримання митного законодавства України, інших нормативно-правових актів, у тому числі й міжнародних, контроль за дотриманням яких покладено на митні органи. Під обсягом контролю слід розуміти, по-перше, обсяг операцій, пов'язаних зі здійсненням митного контролю; по-друге, обсяг (необхідну кількість) предметів контролю, що виокремлено, наприклад, із товарної партії.

Принцип мінімізації митних процедур - митний контроль передбачає проведення митними органами мінімуму митних процедур, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи.

Принцип безперервності полягає в тому, що митний контроль здійснюється цілодобово.

Основна мета митного контролю - забезпечення дотримання державними органами, підприємствами та їх посадовими особами, громадянами та іншими фізичними особами порядку переміщення через митну територію України товарів, валюти, транспортних засобів, незалежно від того обкладаються вони митом або податками чи ні. Якби державні органи, підприємства та громадяни були достатньо свідомими у правовому

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						10
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

відношенні і чесними в цьому питанні, то митний контроль був би формальним, а то й зовсім не потрібним.

Але на даний час митний контроль залишається важливим та ефективним засобом забезпечення митної політики держави. Реалізується він шляхом здійснення комплексу заходів, які забезпечують своєчасне виявлення порушень митного законодавства України та взятих нею міжнародних зобов'язань, контроль за виконанням яких покладено на митні органи, а також чітке дотримання юридичними та фізичними особами митних процедур і правил.

У процесі здійснення митного контролю реалізуються важливі функції митних органів, серед яких «...забезпечення дотримання митного законодавства України; захист економічних інтересів; захист прав і інтересів фізичних та юридичних осіб при здійсненні митної справи; забезпечення економічної безпеки України; здійснення безпосередньо митного контролю та застосування митних режимів; здійснення контролю за переміщенням валютних цінностей; стягнення мита, податків та інших митних платежів; забезпечення дозвільного порядку переміщення товарів і предметів, транспортних засобів через митний кордон України та ін» [1, 2-4].

Можливість здійснення ефективного митного контролю створюється завдяки виконанню цих функцій, їх призначенням є врахування і реєстрація відомостей, формування повної, достовірної документальної інформаційної основи про переміщені товари і транспортні засоби з метою забезпечення умов для ефективного документального і фактичного митного контролю, а також валютного, експортного, ветеринарного, екологічного та інших видів контролю.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						11
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

1. ТЕХНОЛОГІЧНА ЧАСТИНА

1.1 Аналіз здійснення процедур, які виконуються при митному контролі та митному оформленні

У роботах [6-11], зазначена актуальність застосування спеціального контролю для окремих видів продукції. Особливості наведено на рис. 1.1.

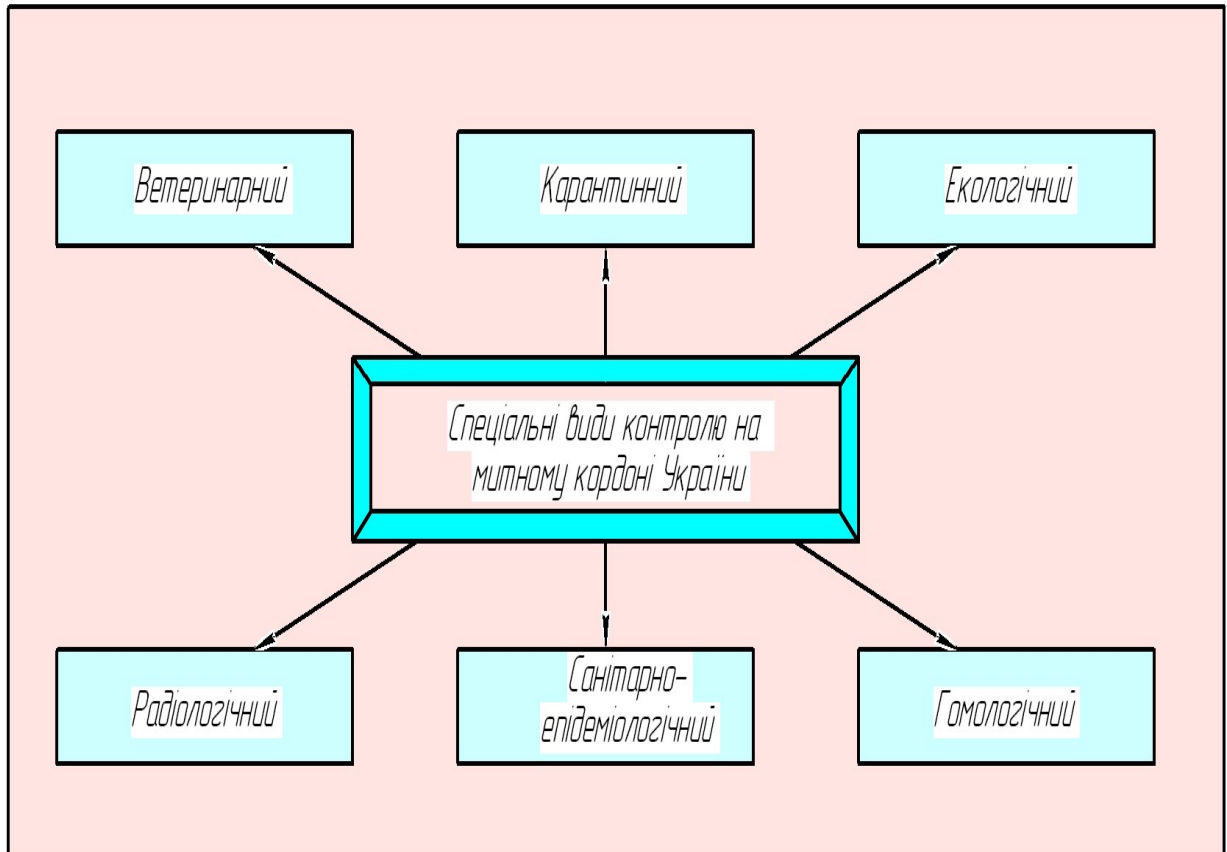

Рис. 1.1 Особливості видів контролю, що застосовано на митному кордоні

Для запобігання занесенню в Україну особливо небезпечних для людей інфекційних хвороб у прикордонних контрольних пунктах створюються і функціонують спеціальні санітарно-карантинні підрозділи.

Гомологічний контроль проводиться з метою посилення контролю за переміщенням коштовних, напівкоштовних та декоративних каменів.

Що стосується форм митного контролю, – це набір способів та методів діяльності, інструментарій, за допомогою якого посадові особи митних органів виконують завдання, покладені на Державну митну службу України.

Так, митний контроль здійснюється безпосередньо посадовими особами митних органів шляхом [2]:

1) перевірки документів та відомостей, необхідних для такого контролю. Перевірка необхідних для досягнення мети такого контролю документів на товари та транспортні засоби – документальний контроль – проводиться з метою встановлення їх відповідності визначеним у законодавстві вимогам щодо переміщення товарів і предметів через митний кордон держави, а також норм відповідних міжнародних договорів, укладених в установленому законом порядку. Документи, які перевіряються, умовно можна поділити на митні, товарно-транспортні, зовнішньоторгові та інші;

2) митного огляду (огляду та переогляду товарів і транспортних засобів, особистого огляду громадян). Він проводиться з метою перевірки законності переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів митний орган має право на проведення огляду цих товарів і транспортних засобів. У такий спосіб реалізується право і водночас обов'язок митних органів безпосереднього здійснення митної справи;

3) обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України – окрема форма митного контролю як окремого виду державного контролю. Обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України – це реєстрація митним органом зазначених товарів і транспортних засобів на паперових і електронних носіях для ефективного здійснення митних процедур, збирання відомостей митної статистики, контролю за додержанням режиму законності учасниками митних відносин;

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						13
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

4) усного опитування громадян та посадових осіб підприємств – це отримання отримання посадовою особою митного органу інформації, що має значення для здійснення митного контролю, від осіб, які володіють такою інформацією. Згідно з вимогою МК усне опитування має супроводжуватися складанням відповідного протоколу, форма якого затверджується ДМСУ. Очевидна надмірна формалізація усного опитування на практиці коментується фактичною відсутністю протокольної форми;

5) перевірки системи звітності та обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, які відповідно до законів справляються при переміщенні товарів через митний кордон України. Вона полягає у проведенні митними органами на підприємствах дій щодо встановлення відповідності документації про зазначені товари і транспортні засоби вимогам, встановленим МК та іншими законами України;

6) огляду територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на митні органи законом. Такий огляд здійснюється з метою перевірки законності ввезення на митну територію України товарів і транспортних засобів, дотримання порядку їх ввезення, а також правильності та повноти сплати податків і зборів; перевірки відповідності фактичної кількості ввезених товарів і транспортних засобів відомостям, заявленим у митній декларації; перевірки дотримання встановлених МК та іншими законами України правил провадження діяльності, контроль за якою покладено на митні органи;

7) використання інших форм, передбачених МК та іншими законами України з питань митної справи (ст. 41 МК). Це, зокрема, проведення ідентифікації товарів, предметів, транспортних засобів.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						14
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Посадові особи митного органу виходячи з доцільності можуть застосовувати або одну форму контролю або декілька в комплексі.

Різноманіття товарів, транспортних засобів, інших предметів, що переміщуються через митний кордон, обумовлює, по-перше, неоднорідність форм митного контролю, по-друге, потребу в розробці чіткого механізму застосування контрольних заходів залежно від таких параметрів, як властивості об'єкта контролю, ступінь ризику вчинення митного правопорушення тощо.

Методи митного контролю можна поділити на загальний, посилений і спрощений [12].

Посилений метод митного контролю характеризується обов'язковістю митного огляду, комісійною участю у митному контролі представників інших органів державної влади, взяття проб і зразків товарів для їхнього аналізу (дослідження) тощо. Спрощений метод в МК [2] отримав назву "особливі процедури митного контролю".

МК у гл. 9 "Особливі процедури митного контролю", а також у розділі XIII "Митні пільги" передбачає, що окремі об'єкти транскордонного переміщення звільняються від певних форм митного контролю. Так, наприклад, відповідно до ст. 67 МК митному огляду не підлягає ручна поклажа та супроводжуваний багаж Президента України, Голови Верховної Ради України, народних депутатів України, Прем'єр-міністра України, Першого віце-прем'єр-міністра України, Голови та суддів Верховного Суду України, Голови та суддів Конституційного Суду України, Міністра закордонних справ України, Генерального прокурора України та членів їхніх сімей, які прямують разом з ними.

З метою прискорення пасажиропотоку через митний кордон в пунктах пропуску може бути передбачено спрощений порядок митного контролю та митного оформлення фізичних осіб, заснований на двоканальній ("зелений"- "червоний" коридори) системі. За висновками Всесвітньої митної організації, учасником якої є Україна, використання зон (коридорів) спрощеного митного

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						15
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

контролю надає митним органам можливість: удосконалити рух пасажиропотоку в міжнародних аеропортах без зниження ефективності митного контролю; якісно обслуговувати зростаючу кількість пасажирів без збільшення відповідної кількості працівників митних органів.

Згідно з ратифікованою Верховною Радою України Конвенцією про спрощення та гармонізацію митних процедур (м. Кіото, 1973 р.) [1] в редакції Протоколу 1999 р. двоканальна система дозволяє пасажирам обирати один з двох коридорів митного контролю та митного оформлення:

"зелений" коридор – для громадян без речей або з предметами, на які не поширюються заборони, обмеження або митні платежі;

"червоний" коридор – для решти громадян.

Варто також зазначити, що митні пільги при проходженні митного контролю надаються виключно законами України.

Документи, що необхідні для митного контролю, повинні зберігатися особою, яка здійснювала митне оформлення (брокера чи підприємця) не менше 3-х років. А вся отримана в ході митного контролю інформація є комерційною таємницею і може бути використана тільки для цілей митної справи.

Товари та транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, в обов'язковому порядку підлягають митному оформленню, яке проходить через процедуру їх поміщення під визначений митний режим та завершення дії цього режиму.

Відповідно до ст. 70 МК України метою митного оформлення є [3]:

засвідчення відомостей, наданих суб'єктом зовнішньоекономічних відносин, громадянином або уповноваженою особою, одержаних під час митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. Чинним митним законодавством передбачено два способи подачі інформації щодо товарів та транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України:

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						16
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

а) в усній формі посадовим особам митного органу (усне декларування – форма декларування, яка передбачає повідомлення власником – громадянином в усній формі при митному оформленні на вимогу посадової особи митного органу всіх необхідних даних, що стосуються кількісних, якісних та вартісних характеристик предметів, які переміщуються таким громадянином через митний кордон України);

б) у митній декларації (письмове декларування – форма декларування, яка передбачає повідомлення власником – громадянином у письмовій формі всіх необхідних даних, що стосуються кількісних, якісних та вартісних характеристик предметів, які переміщуються такою особою через митний кордон України, шляхом заповнення митної декларації встановленої форми);

оформлення результатів такого контролю, що здійснюється посадовими особами митних органів за допомогою митного забезпечення (пломби, печатки, штампи тощо) шляхом проставлення їх на аркушах митної декларації та накладанням засобів митної ідентифікації на вантажні відсіки транспортних засобів, контейнери, приміщення;

статистичний облік ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів і транспортних засобів, який забезпечується посадовими особами Управління інформаційного забезпечення та митної статистики.

Таким чином, митне оформлення – це виконання митним органом дій (процедур), які пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів (ч. 14 ст. 1 МК).

В ході митного оформлення стосовно товарів та транспортних засобів особами здійснюються певні операції. Операції митного оформлення, порядок їх здійснення, а також форми митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, визначаються Кабінетом Міністрів України.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						17
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Митне оформлення базується на принципах, серед яких виділяють наступні [12]:

Принцип законності. Полягає в тому, що суб'єкти митного оформлення повинні суворо дотримуватися юридичних норм, правових принципів, які закріплені в Митному кодексі, законодавчих актах та нормативних документах Держмитслужби.

Принцип рівності та забезпечення прав та законних інтересів суб'єктів ЗЕД. Цей принцип означає, митні органи повинні однаково ставитися до суб'єктів митних відносин – громадян, підприємств, установ, організацій, які, в свою чергу, можуть реалізовувати права та законні інтереси в процесі митного оформлення.

Принцип оперативності, який полягає в тому, що митне оформлення здійснюється митним органом, як правило, протягом однієї доби з часу пред'явлення товарів і транспортних засобів, що підлягають митному оформленню, подання митної декларації та всіх необхідних документів і відомостей.

Принцип використання мови митного оформлення полягає в тому, що відповідно митне оформлення, включаючи заповнення необхідних документів, як правило, ведеться українською мовою. Але можуть бути і винятки, які свідчать про демократизацію і гуманність митної справи в державі. Застосовується також офіційна мова митних союзів, якщо Україна є їх членом.

Слід зазначити, що митне оформлення і митний контроль товарів та транспортних засобів, маючи різні функції, суттєво залежать один від одного і здійснюються паралельно, проте інколи й одночасно, тобто тісно пов'язані між собою. Подання до митного органу вантажної митної декларації (далі – ВМД) та пакету документів тягне за собою їх перевірку, а також догляд товарів і транспортних засобів. Таким чином, без процедур митного контролю процес митного оформлення мав би негативні юридичні наслідки.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						18
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Тому, вважаємо за доцільне більш докладно розглянути організаційно-правовий механізм управління процесом здійснення митних процедур.

1.2 Особливості керування процесом митних процедур з точки зору його здійснення

Відомо (див. п. 19 ст. 1 МК): «...митні процедури – це операції, які пов’язані із здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, а також митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також із справлянням передбачених законом податків і зборів» [3-6].

Митний контроль здійснюється у місцях розташування митних органів, а також в інших місцях, визначених законодавством про митну справу. Це питання регулюється статтями 48-52 МК, а також Порядком створення зон митного контролю та їх функціонування і Порядком надання дозволу на розміщення у зонах митного контролю споруд та об’єктів інфраструктури, що належать іншим, ніж митні, органам державної влади, які здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України [8].

Так, з метою забезпечення здійснення митними органами митного контролю за товарами та транспортними засобами, що переміщуються через митний кордон України, проведення заходів, пов’язаних з виявленням, попередженням та припиненням контрабанди та порушень митних правил, у пунктах пропуску на митному кордоні України, в межах прикордонної смуги на державному кордоні України, у морських і річкових портах, аеропортах, на залізничних станціях, на територіях підприємств, спеціальних митних зон, а також в інших місцях, визначених митними органами, Митним кодексом в ст. 48 передбачається можливість встановлення зон митного контролю.

Згідно ч. 8 ст. 1 МК України зона митного контролю – місце, визначене митними органами в пунктах пропуску через митний кордон України або в

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						19
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні процедури [2].

Доречно зазначити, що переміщення товарів, транспортних засобів та осіб, включаючи посадових осіб інших державних органів, через кордони таких зон і в їх межах дозволяється тільки з дозволу митного органу та під контролем його посадових осіб, за винятком окремих випадків.

Тривалість перебування під митним контролем. Початком митного контролю при ввезенні товарів і транспортних засобів визначений момент перетину ними митного кордону України, який засвідчується шляхом простановки на товаросупровідних документах штампу "Під митним контролем".

Митний контроль розпочинається:

- у разі ввезення на митну територію України товарів і транспортних засобів - з моменту перетинання ними митного кордону України (ч. 2 ст. 43 МК). У цьому разі митний контроль починається з моменту прийняття посадовими особами митної служби митної декларації;

- у разі вивезення за межі митної території України - з моменту пред'явлення товарів і транспортних засобів для митного оформлення та їх декларування в установленому МК порядку.

За загальним правилом, передбаченим ст. 43 МК, товари і транспортні засоби перебувають під митним контролем з моменту його початку і до закінчення згідно з заявленим митним режимом. Відповідно до ст. 185 МКУ, товари можуть бути розміщені під будь-яким з перелічених спеціальних митних режимів [2]:

- імпорт та реімпорт;
- експорт та реекспорт;
- транзит;
- складування, який включає тимчасове зберігання, митний склад і вільні митні зони;
- магазин безмитної торгівлі;

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						20
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- переробка на митній території України та за її межами;
- знищення або руйнування;
- відмова на користь держави.

Тривалість знаходження товарів та транспортних засобів під митним контролем на території зони митного контролю у пункті пропуску на митному кордоні України встановлюється відповідно до технологічної схеми пропуску через митний кордон осіб, товарів і транспортних засобів.

Товари, що переміщуються через митний кордон України, разом з їх упаковкою та маркуванням, транспортні засоби, якими вони переміщуються через митний кордон, а також документи на ці товари і транспортні засоби пред'являються для контролю митним органам у незмінному стані в пунктах пропуску через митний кордон України та в інших місцях митної території України, встановлених митними органами для здійснення митного контролю та оформлення, не пізніше ніж через три години після прибуття зазначених товарів і транспортних засобів у пункт пропуску або таке місце.

Встановлений у ч.1. ст. 44 МКУ строк, як виняток, може збільшуватися у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України [2].

Митний контроль закінчується в двох випадках:

- у разі ввезення на митну територію України - після здійснення у повному обсязі митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

- у разі вивезення за межі митної території України - після здійснення у повному обсязі митного оформлення товарів і транспортних засобів та перетинання ними митного кордону України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму.

Контроль транспортного засобу і товарів вважається закінченим, якщо в товаросупровідних документах на транспортний засіб і товари проставлено відповідні відмітки митних органів та інших контролюючих органів стосовно підконтрольних вантажів або якщо у передбачених законодавством випадках

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						21
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

(зокрема проходження через "зелені коридори", зони спрощеного контролю) надано посадовими особами органу охорони державного кордону і митного органу усний дозвіл на пропуск через державний кордон.

Розглядаючи питання митного оформлення, слід звернути увагу на таку правову категорію, як загальні умови митного оформлення [12] – це загальні правила правового та організаційного характеру, що визначають категорію часу, місця, сил та засобів для проведення митного оформлення.

Загальні умови митного оформлення повинні відповідати принципам митного права, принципам митного регулювання.

Правове закріплення загальних умов митного оформлення має важливе значення для успішного проведення всіх митних процедур та забезпечення прав та інтересів суб'єктів митних відносин.

Суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності вступає в процес митного оформлення за умови дотримання загальних умов митного оформлення. Так, суб'єктами митного оформлення є митний орган та декларант. Декларантом є юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України (коментар до ч. 1 ст. 88 МК) [3].

Загальні умови митного оформлення М.М. Расолов, Н.Д. Еріашвілі класифікують таким чином [16]:

- часові кордони митного оформлення;
- місце провадження митного оформлення;
- документи та відомості, необхідні для митного оформлення;
- залучення до митного оформлення зацікавлених осіб;
- черговість митного оформлення.

Отже, загальні умови першої групи – це правила та строки початку та завершення митного оформлення (статті 72, 78 МК).

Митне оформлення розпочинається після подання митному органу митної декларації, а також усіх необхідних для здійснення митного контролю

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		22

та оформлення документів, відомостей щодо товарів і транспортних засобів, які підлягають митному оформленню.

Засвідчення митним органом прийняття товарів, транспортних засобів та документів на них до митного контролю та митного оформлення здійснюється шляхом проставлення відповідних відміток на митній декларації та товаросупровідних документах.

Строки митного оформлення визначаються ст. 78 МК, відповідно до якої, митне оформлення здійснюється митним органом, як правило, протягом однієї доби з часу пред'явлення товарів і транспортних засобів, що підлягають митному оформленню, подання митної декларації та всіх необхідних документів і відомостей.

Митне оформлення вважається завершеним після виконання митним органом митних процедур, визначених ним на підставі Митного кодексу України відповідно до заявленого митного режиму.

Загальні умови митного оформлення другої групи – це місце і час провадження митного оформлення.

Законодавче визначення місця митного оформлення товарів та предметів, що переміщуються суб'єктами ЗЕД через митний кордон України, має важливе значення для регулювання діяльності таких суб'єктів та митних органів.

Згідно із законодавством України митне оформлення товарів та інших предметів може здійснюватися: за місцем державної реєстрації суб'єкта ЗЕД, у митницях поза місцем державної реєстрації суб'єкта ЗЕД за умови погодження цього питання з відповідними митними органами, в окремих митних органах, визначених Державною митною службою України.

Відповідно до ст. 71 МК митне оформлення здійснюється в місцях розташування відповідних підрозділів митних органів протягом часу, що його встановлюють митні органи за погодженням з органами, уповноваженими здійснювати види контролю, зазначені у статті 27 цього Кодексу.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						23
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Відповідно до міжнародних договорів, укладених в установленому законом порядку, митне оформлення у пунктах пропуску через митний кордон України може здійснюватися цілодобово.

Митне оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України резидентами (крім громадян), крім випадків переміщення товарів і транспортних засобів через територію України у режимі транзиту, здійснюється митними органами, у зонах діяльності яких розташовані ці резиденти. У випадках, визначених Кабінетом Міністрів України, митне оформлення в іншому митному органі може здійснюватися за письмовим погодженням між цим митним органом і митним органом, у зоні діяльності якого розташований відповідний резидент.

Місце здійснення митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України нерезидентами (крім громадян), визначається Кабінетом Міністрів України. Митне оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через територію України у режимі транзиту, здійснюється митним органом за місцем ввезення цих товарів і транспортних засобів на митну територію України.

Спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи можуть визначатися ділянки території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів та комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, - вантажні митні комплекси, автопорти, автотермінали. Вимоги, яким повинен відповідати вантажний митний комплекс, автопорт, автотермінал, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення товарів і транспортних засобів, які вивозяться за межі митної території України громадянами, може здійснюватися у будь-якому митному органі на всій митній території України.

Митне оформлення товарів (крім тих, що переміщуються у несупроводжуваному багажі, а також автомобілів), які ввозяться на митну

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						24
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

територію України громадянами, здійснюється у пунктах пропуску через митний кордон України.

Митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України громадянами у несупроводжуваному багажі, здійснюється митними органами за місцем проживання або тимчасового перебування зазначених громадян. Місця здійснення митного оформлення автомобілів, які ввозяться на митну територію України громадянами, визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

На прохання осіб, що переміщують через митний кордон України товари і транспортні засоби, митне оформлення може здійснюватися поза місцем розташування митних органів, а також поза робочим часом, встановленим для митних органів.

Загальні умови третьої групи – це документи і відомості для митного оформлення, передбачені статтями 72, 77 МК [2].

Документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, подаються митному органу українською мовою, офіційною мовою митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою, яка є поширеною у світі. Якщо оригінали таких документів складені іншою мовою, декларант має забезпечити їх переклад на українську мову за власний рахунок.

Згідно зі ст. 81 МК перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються Кабінетом Міністрів України, а порядок заповнення митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Четверта група загальних умов – правила залучення до митного оформлення зацікавлених осіб.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						25
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Декларанти можуть бути присутніми під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, які пред'являються ними для оформлення. У разі застосування огляду та переогляду ручної поклажі та багажу, огляду та переогляду товарів і транспортних засобів, які здійснюються тільки в присутності особи, яка їх переміщує через митний кордон України чи зберігає під митним контролем (статті 55 і 56 МК), а також на вимогу митного органу, присутність декларантів під час митного оформлення є обов'язковою (ст. 73 МК).

П'яту групу загальних умов створюють загальні правила черговості митного оформлення, закріплені в ст. 79 МК [2].

У разі переміщення через митний кордон України товарів, необхідних для подолання наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф, епідемій, а також живих тварин, органів та інших анатомічних матеріалів людини для потреб трансплантації, товарів, що мають обмежений строк чи особливий режим зберігання, радіоактивних матеріалів, фото-, аудіо- і відеоматеріалів для засобів масової інформації, товарів міжнародної технічної та гуманітарної допомоги, товарів, що слідують за процедурою МДП, їх митне оформлення здійснюється першочергово у спрощеному порядку.

Окрема стаття МК, а саме ст. 74 присвячена митному оформленню військових транспортних засобів та військової техніки. Так, військова техніка, укомплектована повністю військовою командою, та бойові повітряні судна, а також військові кораблі, судна забезпечення Військово-Морських Сил, які перетинають митний кордон України, підлягають митному оформленню. Порядок такого оформлення встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Порядок митного оформлення може бути [17]:

- загальним – звичайна процедура митного оформлення;
- першочерговим або спрощеним – пріоритетний порядок оформлення при переміщенні через митний кордон України товарів, необхідних для

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						26
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф, товарів, що швидко псуються та ін.;

- спеціальним – порядок, пов'язаний із здійсненням санітарно-карантинного, ветеринарного, фітосанітарного та інших видів контролю.

Умови застосування спрощеного порядку митного оформлення визначаються Кабінетом Міністрів України. У разі відмови у митному оформленні та пропуску через митний кордон України товарів і транспортних засобів митний орган зобов'язаний видавати заінтересованим особам письмове повідомлення із зазначенням причин відмови. та вичерпним роз'ясненням вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення та пропуску цих товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Останнім часом характерною для митного оформлення залишається тенденція до запровадження спеціальних спрощених процедур митного оформлення. Так, відповідно до ст. 82 МК, якщо декларант з поважних причин, перелік яких визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, не може здійснити у повному обсязі декларування товарів і транспортних засобів, які ввозяться на митну територію України, безпосередньо під час переміщення їх через митний кордон України (крім товарів, які переміщуються транзитом через територію України), такі товари можуть бути випущені у вільний обіг у спрощеному порядку після подання митному органу тимчасової чи неповної декларації та під зобов'язання про подання митної декларації, заповненої у звичайному порядку не пізніше ніж через 30 днів з дня випуску товарів у вільний обіг.

У разі якщо товари регулярно переміщуються через митний кордон України однією і тією ж особою на одних і тих же умовах та підставах, митний орган може дозволити такій особі подавати періодичну митну декларацію, яка оформляється на переміщення товарів за певний погоджений

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						27
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

з митним органом період. Порядок та умови подання періодичної митної декларації визначаються Кабінетом Міністрів України (ст. 83 МК) [3].

Отже, спеціальні спрощені процедури встановлюються для осіб, які здійснюють ввезення товарів на митну територію України і можуть передбачати подання періодичної, тимчасової чи неповної декларації, випущення товарів при наданні відомостей, необхідних для ідентифікації товарів, проведення митного оформлення на об'єктах таких осіб, зберігання товарів на складах та інші спрощені процедури.

Проте такі процедури не можуть містити положень, що звільняють осіб від дотримання ними вимог та умов, встановлених митним законодавством, а саме – стосовно дотримання заборон та обмежень, встановлених законодавством України, повноти та своєчасності сплати митних платежів.

Таким чином, дослідивши особливості здійснення процедур митного контролю та митного оформлення, необхідно розглянути питання щодо сутності митних платежів, їх видів та охарактеризувати особливості нарахування даних платежів.

Розглянуто шляхи удосконалення механізму здійснення митних процедур на митниці. Одним із напрямків підвищення ефективності роботи митниці у галузі здійснення митних процедур є створення та організація електронного інформаційного середовища в митній службі, що можливо представити як перехід від інформаційного сховища до інформаційно-довідкової системи, яка, в свою чергу, потребує перетворення на автоматизовану виконавчо-контрольну систему. Як приклад, на рис. 1.2 наведено створення окремої юридичної особи у вигляді "Регіональної Інформаційної митниці" з підрозділами подвійного підпорядкування у митницях та усіх митних установах.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						28
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

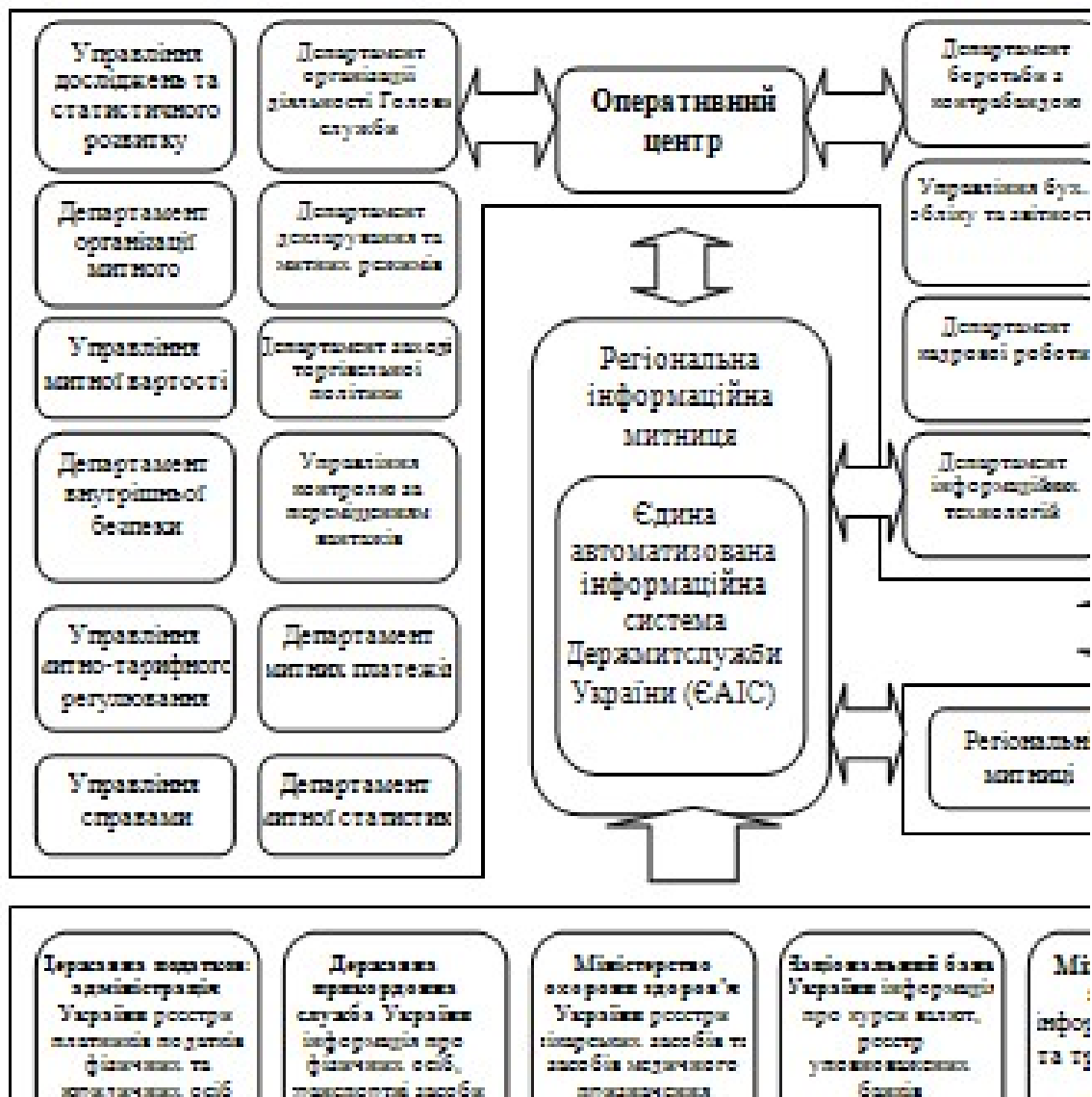

Рис. 1.2 Структура регіональної інформаційної митниці

1.3 Аналіз механізму здійснення митних процедур на Ч. митниці

Ч. митниця є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади в галузі митної справи, який безпосередньо забезпечує дотримання законодавства України з питань митної справи, справляння податків і зборів та виконання інших завдань, покладених на митну службу України.

На сьогоднішній день інфраструктура Ч. митниці повністю сформувалася - сучасний вигляд мають міжнародні пункти пропуску, митний контроль здійснюється більш як на 170-кілометровій сухопутній і 146-кілометровій водній ділянці кордону з Білоруссю і майже 45-кілометровому

кордоні з Росією. Через зону діяльності митниці проходять міжнародні автомобільні та залізничні шляхи, що з'єднують Україну з Росією, Білоруссю та країнами Балтії. До зони діяльності митниці входять 17 районів Ч. області, спеціальна економічна зона "Славутич", що розташована у м. Славутич Київської області, зона відчуження Чорнобильської атомної електростанції та території пріоритетного розвитку, до яких входить 5 районів області.

Ефективність роботи на державному кордоні забезпечують 5 прикордонних пунктів пропуску:

- 3 автомобільних: "Нові Яриловичі", "Сеньківка", "Славутич";
- 2 залізничних: "Щорс", "Горностаївка".

На прикордонних пунктах пропуску працює понад 200 інспекторів митниці, які забезпечують проведення ефективного митного контролю автотранспорту, товарів та інших предметів, що переміщуються через митний кордон. Особовий склад чергових змін пунктів пропуску через державний кордон доставляється до місця роботи автотранспортом митниці.

У середньому за рік інспекторським складом проводиться митний контроль та оформлення легкового автотранспорту – близько 350 тис. одиниць, вантажного автотранспорту – більш ніж 51 тис., автобусів – понад 12 тис., залізничних пасажирських вагонів – 92,5 тис., вантажних вагонів – майже 104 тис., вантажів – 4 млн. 667 тис. тонн та більше 2 млн. 700 тис. громадян. Усі пункти пропуску розташовані на значній відстані від Чернігова: до найближчого – м.п. "Славутич" - 50 км., до найдалшого – "Сеньківки" - 100 км. На митному посту "Щорс", що має відстань 70 км. від Чернігова й виконує функції, як прикордонного так і внутрішнього посту, працюють мешканці міста Щорс.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		30

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (м. Кіото, 1973 р.).
2. Митний кодекс України: Науково-практичний коментар/ А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний, Р.А. Калюжний та ін. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2014. – 757 с.
3. Закон України від 07.05.1996 № 180/96-ВР "Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину".
4. Закон України від 24.05.1996 № 216/96-ВР "Про ставки акцизного збору на деякі транспортні засоби та кузови до них".
5. Закон України від 11.07.1996 № 313/96-ВР "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)".
6. Закон України від 28.12.2013 № 107-VI "Про Державний бюджет України на 2014 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України".
7. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" від 03.06.2014 № 309-VI.
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 № 93 "Про справляння плати за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів".
9. Декрет Кабінету Міністрів України від 26.12.1992 № 18-92 "Про акцизний збір".

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						31
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

10. Наказ Державної митної служби України від 24.04.1999 № 239 "Про затвердження Порядку заповнення і використання Картки відмови".
11. Наказ Державної митної служби України від 21.01.2000 № 33 "Про затвердження Інструкції про порядок справляння акцизного збору в разі ввезення товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на митну територію України".
12. Голомовзний В.М. Митне регулювання: Навч. посібник / В.М. Голомовзний, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак, Н.Л. Калиновська. – Львів: Вид-во Національного Університету "Львівська політехніка", 2004.
13. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.
14. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Опорний конспект лекцій. – К.: КНТЕУ, 2013. – 163 с.
15. Митний контроль та митне оформлення: Навч. посібник / За ред. М.М. Каленського, П.В. Пашка. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2002. – 284 с.
16. Науменко В.П., Пашко П.В., Руссков В.А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 394 с. – (Митна справа в Україні).
17. Гайшунов М.В. Проблемні питання у сфері адміністрування ПДВ при імпорті товарів та заходи Держмитслужби, направлені на їх врегулювання // Митниця, 2014. – № 3(40).
18. Тарасов Г. Зміни в митному оформленні: чи то є, чи то нема // Дебет-Кредит, 2005. – № 21.

					РКБ.ОПЗТ-19з.002.ПЗ	Арк.
						32
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		